

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 67. НЬО ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, п'ятниця, 7-го квітня 1944.

No. 67. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, April 7, 1944.

VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ВИЛКІ РЕЗИГНУЄ З РЕПУБЛІКАНСЬКОЇ КАНДИДАТУРИ НА УРЯД ПРЕЗИДЕНТА

ОМАГА (Небраска). — Внаслідок поразки, якої зазнав Вендел Вилкі при правиборах у стейті Висконсин у вівторок 4. квітня, він зрезигнував з кандидатури на становище президента Злучених Держав. Кінцевий вислід правиборів („праймеріс“) виказав, що 15 републиканських стейтових делегатів на конвенцію в Шікаго вже перед вибором заявили, що вони віддадуть свої голоси на ньюйорського губернатора Тамеса Дюїя, а коли до них зарахувати ще 3 безніжкої заяви, виходить, що у Висконсин Дюї зискає аж 18 голосів. Із решти 6 голосів заявили по 3 делегати за Стасена і за генерала МекАртура.

Вилкі проголосив свою заяву про резигнацію по скінченню своєї промови в Омага. Він теж заявив, що на републиканській конвенції в Шікаго він буде працювати за прийняття цих політичних засад, які він проголосив у своїх кандидатських промовах. Змістом промови в Омага було питання, звернене на адресу теперішньої адміністрації у Вашингтоні: „Яка є загранична політика Злучених Держав?“ — З Вашингтону наспіли вісти, що заява Вилкі про зречення кандидатури викликала дуже прихильні заваги серед републиканських конгресменів, які додають у його подячченню змагання до втримання солідарності в Републіканській Партії.

ПРИСПИШУЮТЬ ПОБІР РЕКРУТА ПОНИЖЧЕ 26 ЛІТ.

НЬО ЙОРК. — Директор ньюйорської округи Поборової Служби полковник Артур В. МекДермат видав розпорядок, щоб до 1. травня зголосилися до воєнної служби всі рекрути нижче 26 літ життя. Він остеріг теж, що після 1. травня дистанція проволочку від служби лише такі поборові, що наглядно докажуть, що вони конечно потрібні при праці в воєнній продукції. Однак прохання за відложення служби мусять бути внесені найдаліше до 15. квітня 1944.

ПЕНИСИЛИНА БУДЕ ДОСТУПНОЮ ДЛЯ ВСІХ.

КЛІВЛЕНД. — Ще в червні 1943. р. ново відкритий чудо-лік пенісилина вважалася такою рідкістю, що її уживали лише для вояків. Від того часу її продукція зросла стократно, а ціна впала удвоє за одного року на 84 відсотки. Внаслідок цього пенісилина буде тепер доступною для всього загалу по шпиталях і в дрогеріях. Це виявив директор окружної хемічної лабораторії д-р Роберт Д. Каггил в імені Американського Хемічного Товариства.

ЗА ПРИЗНАННЯ РІВНОГО ПРАВА ЖІНКАМ У ВИБОРІ ПРАЦІ.

НЬО ЙОРК. — Урядово хочуть признати жінкам право свобідного вибору такого звання, яке вони самі собі бажають. Це зазначено у проекті нового „Чартеру Суспільних Прав“, який має бути внесений на зібрання Міжнародної Організації Праці, як агенції Ліги Націй. Вона збирається на нараду у Філадельфії 20. квітня й триває кілька тижнів. Урядовими американськими делегатами на цю конференцію є секретарка праці лані Френсис Перкінс і сенатор Елберт Д. Тамес. Від інших держав прибудуть теж по два делегати, згідно з правилами, прийнятими при покликуванні до життя цієї організації.

РОСІЙСЬКА МОВА СТАЄ ПОПУЛЯРНОЮ МІЖ УРЯДОВЦЯМИ.

ВАШИНГТОН. — Здавна світ прийняв до відома, що Америка це одномовний край. Аж перша європейська війна зробила відім і в Злучених Державах почали вчитися єспанської мови для урядового вжитку. Теперішня війна посунула цю справу ще далі вперед і кожен урядовець старається навчитися хоч однієї чужинної мови. При пробнім голосуванні серед бюрових робітників та вищих урядовців показалося, що російська мова вибивається як конкурентка французької мови. Тесаме явище замітне по школах. Там учні домагаються науки російської мови на місце французької.

ВІТВОРЕНО ВОДОПРОВОДИ З РІКИ ДЕЛЕВЕР ДЛЯ НЬО ЙОРКУ.

ЛАКАВАК (Нью Йорк). — Могутній тунель для проведення питної води з ріки Делевер до Нью Йорку, вже вітворений. Водопроводом прибуде до міста 540,000,000 галлонів води денно, тобто на половину води більше, ніж місто мало досі. Тунель довгий на 85 миль, а його кошти досі досягнули \$190,000,000. Щоб воду мож уживати до пиття, її впливається наперед у відповідні збірники для хемічного очищення.

Губернатор Дюї може бути іменований при першому голосуванні на Републіканській Конвенції

НЬО ЙОРК. — Внаслідок поразки Вендела Вилкі при правиборах у стейті Висконсин і його резигнації з кандидатури, запанувала радість між прихильниками ньюйорського губернатора Томеса Ф. Дюїя. Вони надіються, що тепер ніхто з Републіканської Партії не буде оспорювати його популярності. Тому, що він виказав свою силу при виборі на становище губернатора стейту Нью Йорк і може дістати всі голоси ньюйорської делегації на републиканській конвенції в Шікаго, панує загальне переконання, що його номінують кандидатом на становище президента з рами Републіканської Партії вже в першому голосуванні на конвенції. Як кандидат він теж мав би дісну нагоду стати президентом, беручи під увагу його дотеперішню популярність.

„ДЕЙЛІ ВОРКЕР“ ПРОЗИВАЄ КРАВЧЕНКА ЗРАДНИКОМ

НЬО ЙОРК. — Урядова газета комуністів „Дейлі Воркер“ заатакувала Віктора Кравченка за його заяву на знак протесту проти „дволичної політики“ советського уряду. Комуністична газета не розбирає закидів, проголошених Кравченком проти советської політики, але називає його „малим зрадником, який понав у Гітлерові сіті“. „Дейлі Воркер“ твердить теж, що Кравченко пішов на службу „могутній сил, котрі ненавидять Советський Союз, котрі смертельно бояться перемоги советської армії і котрі не хочуть допустити до співдління великих держав для винищення фашизму“. Комуністичний орган називає теж Кравченка „ящиркою“ і „нужденною слабину“. — У відповідь на це заявив Кравченко перед репортерами: „Я не бою попадати в спір з комуністичною газетою. Вже самий спосіб нападу і прозивання вказує, якими методами воюють комуністи. Отже правдою є, що комуністична газета не заперечила моєї заяви, котру я подав в оповісті про мою резигнацію. Напад газети „Дейлі Воркер“ підтверджує лише її солідарність з Москвою, а я думаю, що американська публіка буде вражена її напастями“.

Англія збирається заборонити страйки в війні

ЛОНДОН. — Зогляду на те, що страйки вуглекопів спричиняють поважну задержку воєнного зусилля, британський уряд добивається ухвалення в парламенті закону проти таких страйків як проти допомоги ворогові.

БРИТАНІЯ ПЕРЕРИВАЄ ВСІ ТЕЛЕФОНИ З ІРЛАНДІЄЮ

ЛОНДОН. — Загострюючи далі тязьмість зогляду на наближаючуся інвазію Європи, британський уряд зіслав зовсім Ірландію, відтинаючи їй всі телефонні лінії. Цяло зарядження не дати ворогові дізнатися через Ірландію про рух анліянських військ.

ДВА КОМУНІСТИ В ФРАНЦУЗЬКІМ УРЯДІ В АЛЬЖІРІ

АЛЬЖІР. — Генерал Де Голь побільшив Французький Комітет Національного Визволення, котрий має мати характер тимчасового уряду французької республіки, через додання до нього двох комуністів: Франсуа Білюса й Фернандо Греніера. Вони стали членами міністерського кабінету, один як комісар (міністер) повітря, другий як комісар без теки.

КЛОПОТИ БРИТАЙЦІВ З ПОЛЬСЬКИМ АНТИСЕМІТИЗМОМ У БРИТАНІЇ

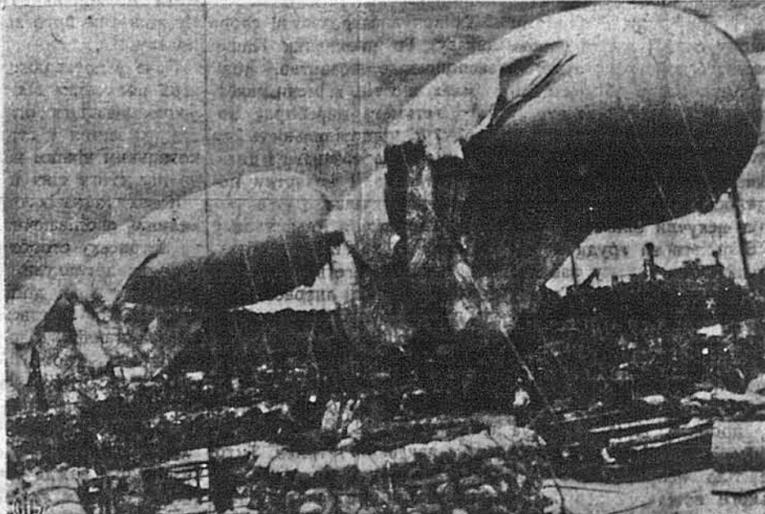
ЛОНДОН. — Кількох послів британського парламенту підняло тут справу антисемітизму в польських військах у Британії. Казали, що польські вояки в Британії переслідують і шиканують жидів, які зголосилися до польської армії. Коли переслідувані жиди стараються перенестися до британської армії, польська команда їх за це переслідує.

Антоні Іден заявив у своїй відповіді на ці промови, що він уже раз інтервеновав перед польським урядом за антисемітизм польських вояків, але він не може дуже вмишуватися в армію, котра незадовго має брати участь в інвазії на Европі. Всеж таки він обіцяв говорити з польським урядом.

За словами послів, найбільше антисемітизмом заражені є ті польські вояки, що перейшли до польської армії в Британії з німецьких відділів.

НАСТРОЇ В ПОЛЬЩІ

ЛОНДОН. — Сюди прибув 27-літній поляк, що представляє себе висланником підземних організацій у Польщі. Він каже, що вся Польща стоїть за польський уряд на вигнанню. Говорив, що польські підземні організації послухали приказу уряду щодо співпраці з наступаючою червоною армією, та що представники таких місцевих організацій негайно по вступленню частин червоної армії в Польщу подавали це до відома російським командантам. Ходять чутки, що червона армія декотрих таких висланників арештувала. Він говорив теж, що поляки надіються, що червона армія передасть у руки поляків владу в усіх місцевостях на захід від лінії Курзона.

ЗАХОРОННІ БАЛЬОНИ. Ці велічеські бальони, зроблені з шовку й наповнені гелієм, добули від ворога американські і новозеландські війська на островах Грін, що є частиною Соломонських островів. На першому тлі світляни можна бачити зроблену з мішків, наповнених піском, захорону для протилетунських гармат.

ВЕЛИКИЙ БІЙ ЗА ОДЕСУ

ЛОНДОН. — Третя советська армія на Україні заняла залізничну стацію Кубанку й дійшла на віддалі 17 миль від Одеси, головного чорноморського порту, що ще й досі знаходиться в німецьких руках. Заняттям Кубанки червона армія перерізала головну залізничну лінію для відвороту яких 100,000 німецьких вояків з Одеси.

Далі на північних захід від Одеси червона армія захопила Роздільну, перерізуючи цим залізницю з Одеси до Кишинева. Добуття Роздільної червона команда вважає великою мілітарною перемогою, коли Сталін сповістив її спеціальним розказом дня.

Команда червоної армії каже, що армія завдала німцям при заняттю Хотина великі втрати, 4,500 німецьких трупів лежало на вулицях міста, а 1,200 вояків здалося в полон.

Німецький комунікат каже, що німецькі війська почали контрфорсиву на галицькій Поділью та відбили від російських військ багато сіл між Станіславовом і Тернополем.

МНОЖАТЬСЯ ПАРТИЗАНСЬКІ ЗАГОНИ НА УКРАЇНІ.

В околиці Чернівців оперує відділ партизанів, котрий вночі з 27. на 28. березня заатакував німецький гарнізон в одній місцевості, вбив 40 німців і заставив решту до втечі. Поживу, оставлену німцями, розділено між місцевих людей.

Той самий партизанський загін висадив міни, підложені на дорогах та знищив з укриття 25 німецьких троків й три збірники газоліну.

Подібні партизанські відділи оперують теж на території молдавської республіки.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ БОМБАРДУЮТЬ ПЛОЕШТІ.

НЕАПОЛЬ. — Стопни диму на 15,000 стіл високі піднялися з Плоешті, центра нафтового промислу в Румунії, коли на нього вдарили американські літаки з своїх баз в Італії. Рейд був четвертим рейдом аліянських летунів на Балжани за останніх 7 днів, і мав він виразно на цілі бомжити офензиві червоної абмії в Румунії.

Недалеко від Плоешті американські летуни стрінулися з поважним спротивом німецьких літаків та протилетичного огню з землі. Бомбовики били по нафтовому терені та по двох залізничних двірцях, на котрих певно було багато нафти, призначеної до вивозу.

„ТИРПИЦ“ СИЛЬНО УШКОДЖЕНИЙ.

ЛОНДОН. — Світляни, зняті з німецького воєнного корабля „Тирпица“, що його допали в понеділок ранком британські літаки у фйорді Альтені в Норвегії, показують, що корабель ушкоджений так поважно, що він ледво чи зможе взяти участь у німецьких заходах проти наближаючоїся аліянської інвазії Європи.

З фотографій виходило би, що корабель власне впливав з фйорду.

ІТАЛІЙЦІ ВІДБИВАЮТЬ НІМЕЦЬКІ АТАКИ КОЛО КАСІНА.

НЕАПОЛЬ. — Італійські війська, що добули кілька днів тому гору Мароне, відержали на своїх позиціях сильні атаки німецьких військ, що мали завдання їх звідти висадити. — На інших секторах італійського фронту спокій.

ПАРТИЗАНИ У ГОРАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ФРАНЦІЇ.

ЛОНДОН. — До французьких кругів наспіли вісти, що в горах центральної Франції французькі патріоти воюють завзято з німецькими військами. Вони вживають проти німців навіть машинних крісів та приладдя до кидання горючої нафти. В одному такому бою, що тривав цілий день, вбито багато німців.

ТИТО ПОЧИНАЄ НОВУ ОФЕНЗИВУ.

ЛОНДОН. — Югославські партизани почали проти німецьких військ нову офензиву з виразним наміром заняті руки цим німецьким військам і не дати їм можності відіхати на фронт проти червоної армії в Румунії.

Велике оживлення воєнної акції видно здовж залізниць Триест-Любляна. Югославські партизани, що вдерлися до Італії, зцепилися там з сильним німецькими гарнізонами.

ДРІБНА ПОЛЬСЬКА МОЛОДЬ ПРОТИ НІМЦІВ.

СТОКГОЛЬМ. — Один подорожний, що прибув сюди недавно з Варшави, столиці Польщі, оповідає, що останніми часами проти німців звернулися дуже молоді хлопці й дівчата. Завдяки низькому роетови вони потраплять перекасти неспостережені, куди не могли би дістатися дозрілі люди. Вони викрадають німцям багато зброї й поживи.

ШУКАЄ ПРАЦЮ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Printed at Second Class Mail Matter at the Post-Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед новим числом, в котрим оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Table with subscription rates: PEREDPLATA, SUBSCRIPTION RATES, One year, Six months, Three months, Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly).

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Сіном не викрутишся

Американську пресу обігає заява советського урядовця в Вашингтоні, котрий покинув службу й виступив проти советського уряду з поважними політичними закидами.

Закидує Кравченко советському урядові політичну дволичність. Він каже, що той уряд не робить того, що він удає, що він робить, та робить те, чого він удає, що він не робить, або робити перестав.

Вже це є такі поважні закиди, які відносяться до основних проблем міжальянтської співпраці, і, як можна сподіватися, вони найдуть широкий відгомін не тільки в пресі, але й в публичній opinii.

АТЛАНТИЙСЬКИЙ ЧАРТЕР І ПОЛЬЩА

Добре, що вже в Вашингтоні та Лондоні згідно говорять про те, що треба доконе ширше пояснити ті принципи, що їх видвинули на початку війни провідники найбільших демократичних потуг.

Як бачимо, то польські політики, чи такі цілий польський загаль, домагаються, щоб Атлантийський Чартер був застосований до Польщі.

Польська політична думка, себто керманічі польської політики, просто дурять польський нарід і світ, коли кажуть, що Атлантийський Чартер за безпечу ненарушимість границь давньої Польщі.

Вже це одно вказує на коначну потребу повного виснаження, до кого цей Атлантийський Чартер відноситься та що виснажене. Це виснаження, як думаємо, цілком певно не піде до вибуху цієї світової війни.

Проф. Микола Чубатий.

Советська етнічна демократія та Україна

Що це є етнічна демократія?

Вже в часі теперішньої війни зродилося нове поняття у політичній термінології, це так звана етнічна демократія.

шає про своє національно-етнічне обличчя. В Советах багато народів, отже етнічна демократія говорила про етнічну єдність усіх народів Советського Союзу.

В цім останнім розумінню живає ці слова "етнічна демократія" саме віцепрезидент Волес. Він послуговується ними тоді, коли хоче сказати, що в Советах немає дискримінації та понижування одної етнічної групи другою, себто, що всі народи, а є їх у Советах біля 150, рівні з російським, найчисленнішим народом, не тільки в теорії, але в дійсності.

Етнічна демократія та політика окупантів на українських землях по першій світовій війні.

Саме впродовж двадцять літ поміж обома світовими війнами ціла мізерія міжнародного життя на українських землях лежала в тім, що окупанти не признавали етнічної демократії у відношенні поміж пануючою нацією та українським народом на його власних землях.

Взором такої політики була саме Польща, особливо в останніх десяти літах за часів панування так званих полковників. Коли заводилося польські школи на українських землях, очевидно замість українських, то говорилось, що польська мова це мова державна і в ній повинна бути ведена наука.

Коли на західно-українські землі стали з корінної Польщі насилати колоністів, які оселювали на розпарцельованих фільварках Західної України, мали зробити той край країною з польською більшістю, то в Варшаві у сойма говорили українським послам: Чого нарікаєте, чиж це переслідування, чи не рівність? Нема в державі ніякого права ні заборони, щоб Антек Побожни не міг оселитися на Поділлі біля Тернополя зі своєю 10-головиною ріднею, бо так само добрав Петро Задорожний може перенестися на захід до Познанщини та там дістати теж приділ ґрунту на парцеляції.

Чи в Советах є етнічна демократія? Тепер в Америці дуже часто в політичних промовах, як і в пропагандивній червоній та червонової літературі, заедно повторюється фраза, що Совети прямо в ідеальний спосіб розв'язали питання етнічної демократії; що там усі народні групи рівні, що там немає ніяких дискримінацій зогляду на етнічну принадлежність.

Таке саме говорили й українському вчителю, чи урядовцю, який домагався праці, а не хотів міняти свого обряду як признаки української національності. Казали йому — йди там на захід, чеж одна держава і всі громадяни в державі рівні.

На перший погляд, для далекого чужинця, виглядало, що тут все в порядку, але преочувалося одну справу, що українець це не відокремлена одиниця, але член окремої етнічної збірноти, українського народу, оселеної від правіків на українських землях, зв'язаний з тою землею сентиментом і минулим. Не є для нього байдужною річю, де він буде жити, бо він член українського народу, що від століть живе на цій українській землі.

Така сама нерівність була теж під румунською окупацією. Там знова українців вважали тільки за зукраїнієних румунів, яких треба відукраїнішити. Одна є Румунія як держава, так само й один є румунський нарід. В імя тої засади в Румунії не признавали українцям права мати свої школи, конечно працювати на Буковині чи в українській частині Басарабії. Кого не звільнили з праці, того перекидали далеко на румунську корінну територію. В Румунії теж не було етнічної демократії.

Чи в Советах є етнічна демократія?

Тепер в Америці дуже часто в політичних промовах, як і в пропагандивній червоній та червонової літературі, заедно повторюється фраза, що Совети прямо в ідеальний спосіб розв'язали питання етнічної демократії; що там усі народні групи рівні, що там немає ніяких дискримінацій зогляду на етнічну принадлежність.

Річ природна, що це така сама правда, як з етнічною демократією в Польщі, чи в Румунії. Советська адміністрація, куди більше второпна від царської, добре зрозуміла, звідки грозить небезпека для цілості російської імперії. Ця небезпека лежить саме у національному питанню Советського Союзу; тому повела вона таку національну політику, яка безпечно розпада Росії на національні держави робилаб неможливою. Політика ця лежить у цьому, що витворюється внутрі держави та заграницею позори, що всі етнічні групи в Советах рівні, а рівночасно йде до найменших подробиць передумана національна політика, щоб ці народи винародовити та зросійшити і на все забезпечити цілість та єдиненділімість російської імперії.

Першим таким способом це генеральна засада, що в цілому союзи зміст, себто душа культури, має бути соціалістична, хоч форма може бути етнічно українська, білоруська, тощо. Іншими словами, українець нехай забуде про цілу тисячлітню традицію українського народу, а нехай прийме нову соціалістичну, себто інтернаціональну культуру. Може вона бути й ширена українською мовою. Це засада в теорії, а в практиці українець має забути свою українську традицію, але не має забути такої традиції москвич; навпаки, його національна традиція має бути принята як власна українськими людьми, нехай навіть й буде в українській мові. Тим чином по українськи вчать, пишуть і вивожують, що Петро В. добродій українських мас, а гетьман Мазепа, невдатий визвольник України, це зрадник.

Большевики теоретично завели рівність всіх етнічних груп, яких нараховують біля 150. Рівними стали — і якесь там сибірське плем'я, що має 20 тисяч душ, без ніякої народної мінувшини та на найнижчим цивілізаційним рівні і рівним з ним перед центрально-московською владою є український, 45-мільоновий нарід зі старою культурою ніж московська. Всі ви рівні, кажуть, тай рівно вас трактуємо, що є свідоме доведення справи до абсурду.

Таке сибірське плем'я не має виробленої власної мови тай каже: вчить нас конечно по російськи, без тої мови ми не всіли обійтися. Таке плем'я немає людей до адміністрації, тому їм помагають з Москви тай присилають москвичів на адміністраційні посади. Про такого автономічного прем'єра азійської якутської республіки, москвича з Сталінграду, згадує й Вилкі у своїй відомій книжці.

За взором якоїсь там якутської республіки, або й ще нижче цивілізованого племені, і в Україні заводять другу урядову російську мову, яка випирає з практичного життя українську мову, так само як в Якутії якутська сама сходить зі сцени через життєві вимоги. Українська мова лишена десь там по селах, щоб в тій мові величали царя Петра за ласкавість для України, але в практичному життї, в урядях, в партії, в союзах, робітничих, панує російська мова, включно до посади прем'єра "Української Держави" тов. Хрущева. Українська мова і мріяти не може, щоб на цій самій Україні могла рівнатися з мовою "старшого брата", себто з російською мовою.

Не говоримо вже про це, що українці в армії, в адміністрації, у війську а навіть колоністів українських розпоршується свідомо по цілім Советським Союзі, так само, як Польща хотіла поселювати українців в Познанщині чи на Поморю, щоб ослабити українців на українських землях.

Отже і в Советським Союзі немає ніякої етнічної демократії, бо етнічна демократія неможлива й немислима без політичної та соціальної демократії. В Советським Союзі немає політичної демократії, бо не нарід рішає про всі справи, тільки диктат комуністичної партії; тому й немає там й етнічної демократії. Немає в Советах соціальної демократії, бо економічно там далеко не рівно випосажені українці та москвичі.

Хто з американців говорить про етнічну демократію в Советах, той упав жертвою фікції про рівність етнічних груп в Советах, одної із фікцій, яких повно в Советським Союзі.

(Дальше буде).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА"

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛО ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКО ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ

ОЛ. ЛУГОВИЙ Права автора застережені ЧОРНІ ХМАРИ ІЗЗА ПРИПЯТИ Історична повість з часів Хмельниччини.

Не стало вже у засіках ніякого поділу. Не було вже ким командувати. Кожний бився сам за себе. Побіч невідомою козака стояв з мушкетом сотник, полковник. З гуртком невідомих стояв наказний гетьман. Поранені набивали мушкету. У часів слави і перемог, так і тепер у останньому бою еднала їх всіх одна думка — одне бажання — недопустити ворога у межі України, виправдати довіря надане їм товаришами, там, на далеких Галицьких полях, виконати завдання на них наложене гетьманом України і народом. Погинути і тілами своїми шлях ворогові загородити.

Ворожий огонь змагався. Все більш і більш козаків переставало стріляти. Ворожі кулі густише пролітали по засіці, цокалися у дереса, відбивалися

нечисленні козацькі старшини, гинули оборонці козаки. Надходила немінуча смерть. Обіч наказного гетьмана звалися поцілений гарматним ядром сотник Федір Шапоко-Хотольський, гетьманів приятель і прибічник. Молодому повному сили і життя синові поважного військового витебського відорвало обі ноги. Відорвало стрільно, забите у гарматне дуло може комось з його близької рідні і ним вишміряне. Аж ось і наказний гетьман відчув лекучий біль коло серця. Вхопився за груди й почув, що мліє. Одежу залляла гаряча шкляхтна кров. Сперся на трупи і з зусиллям вихилився, щоб в останне поглянути, як далеко-це ворог. У цей мент друга ворожа куля впилася в обличчя, під праве око, пробила шию й впала безсило. А на неї впало обважнене тіло непритомного козацького вождя.

Вістка про смерть гетьмана рознеслася між нечисленними оборонцями у тій хвиль. І зразу у всіх опустилися руки. Поглядали в глибо лісу, де залишено попривязуваних козацьких коней. Не стало того, хто давав їм наказ і розпорядок, і зразу почувли себе осиротілими, безрадними. Душі опановував жах смерті. Здавалося, все вже втрачено і виходу для козацтва нема. Та почувли розважні слова наказу. То полковник Пішко запозкоував козацтво, повідомляв, що він, в імени наказного гетьмана перебирає команду і відповідальність за дальшу долю козацтва і дальший спротив. І козацтво полекшало на душах.

Темніло. Армія Радзивила у сутінках забралася за Лоівку. Ще наказний гетьман самий доглянув змаллі литовський ряди, горби трупів. Відступу литвинів козацтво не завважило, у перший мент, та й не було вже чим стріляти. У темряві недобитки стягнулися ближче до місця, де лежав наказний гетьман. Тихо звенів голос полковника, запевнюючого про недалеку вже допомогу від гетьмана з заходу. Сумніви і страх перед страшним завтра уцухли. А полковник Пішко запевняв далі. Казав, що ворог не наважиться засік у друге атакувати, занадто великі страти поніс він у останньому бою. Коли ж би інакшого виходу не було, то він лісами введе козацтво за Припять, до Чорнобилі. Мусить, однак, повідомити полковника Подобайла. Не дивити його ворогові на поталу. Наче у потвердження запевнень полковника Пішка за Лоівкою занялися огні. По литовська армія у страху перед козацьким нічним нападом заляпала стоги сіна й хати.

Козаки з засік оглядали околицю, сподіваючись побачити литовську сторожу. Але нікого не доглянули. Обережно вийшли з засік, дішли до місця, звідки литовська армія, вела останній, вечірній бій, набірали трохи пороху й куль у забитих і верталися, так нікого й не бачивши. Сказали полковникови Пішкови. Над залитим кровю тілом козацького вождя у відблиску пожежі гніями схлялося козацтво. Раділися — поховати його тут, у нездобутих ворогом засіках, чи відправити у Київ, де поховать його під мурами Софії з почестями, ним більше від когоб не було

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛО ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКО ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ

Безпеченство на домашньому фронті

Американський громадянин це найгірший ворог для себе. Від часу нападу на Перу Гарбор до 1 січня 1944. р. було вбитих в американських промислових підприємствах 37.600 робітників, а в тому самому часі згинули на фронті проти німців і японців 32.073 американських воїнів. В усіх нещасливих випадках, в 1943. р. було, в фабриках, на вулицях, згинули 94.500 чоловік і жінок.

Щоб знайти спосіб забезпечити американців перед непередбаченими випадками смерті дома, відбули свою конвенцію в Нью-Йорку „робітники безпеченства“. Їх прибуло на конвенцію поважне число, бо аж 5.000 осіб і вони уклали виставу під заголовком: „Перемога над випадками“. На конвенції виявилось, що їхня боротьба принесла успіхи. Упродовж року число смертельних випадків зменшилось на півтора відсотка в порівнянні з минулим роком, а на 7 відсотків у порівнянні з 1941. р., не дивлячись на те, що роботи зросли вчасі війни непомірно, а між робітниками було багато неосвічених жінок або недієвих до змінених відносин чоловіків. З другого боку час, втрачений через смерті робітників є такий, як би його втрачено через замкнення фабрики на один рік із 150.000 робітниками.

Треба робити вправи в безпеці перед випадками!

Конвенція придумала спосіб організованої акції проти смертельних випадків. Підприємства треба поставити під нагляд і приволокти їх учинити своїх робітників, як берегти нещастя. Мусять бути окремо встановлені „сторожі“ безпеченства. Не ті, про яких ми маємо поняття, що вони лише доглядають людей і саджають їх до в'язниць, але такі, що сповняють роль ангелів-хранителів над кожним робітником. Треба великого числа таких сторожів, бо наприклад рік 1943. виказує, що припадків в робітнях трапляються один на 14 осіб, і то такі випадки, що роблять людину неспособною до праці.

Яка шкода виходить з цього для воєнної продукції, на це звернув увагу майор генерал Тамес А. Тері з другої команди служби. Він завважав, що робітників менше, а потреби в продукції зростають. Немає іншої ради, як ратувати людину перед випадками і то не лише от так, під примусом, але для самої справи. Друга команда служби, згадав генерал Тері, пішла так далеко, що видрукувала брошуру під наголовком: „Аксидентс арковз“ („Випадки мають свої причини“). Брошура показує на певний план, як можна недопустити до випадків і визнає управителів підприємств, щоб випробували цей план у себе.

Один схід до будинку — велика притока до припадків. Інтересне відкриття виказав суперінтендент будинків Консолідейтед Едісон Електрик, Р. А. Лемерс. Він звернув увагу на значіння одного сходу при вступі до будинків. Коли в будинку є більше сходів, людина звертає на них увагу і бережеться. Але, коли є лише один схід, то мало хто звертає на нього увагу і тому то так часто люди пошпують на одному сході, не раз навіть смертельно. Він радить, щоб замість одного сходу, вставляли лагідне підвищення („рампу“) до будинків і це само вже запобіжить випадкам.

Капітан з Прибережної Сторожі Г. С. Шеперд виказав, як він ратує моряків від смерті на морю вчасі випадку. Він

прийшов до висновку, що моряків треба так доводо вправляти вживати рятункові лодки, доки вони не привикнуть автоматично вскакувати на них. Як приходить дійсне нещастя, тоді вони роблять це так, начеб це була забавка і ратують своє життя без трудно. — Фабрика цинку з Нью-Джерсі показувала, як можна обмежити смертельні випадки через уживання світляного металу в певних точках, а компанія Дю Понт прислала цілу низку різних кольорових знаків, як остерогу перед випадками. До кожного кольору є доданий ключ, котрий треба вивчити робітникам напам'ять, як от: „Файр протекшен — ред“, або: „Прікошен — блу“ — значить: „цього матеріалу не вживай — він має синій колір“ і т. п.

Перша організована програма.

На конвенції складено першу в Америці програму для безпеки і її підтримує тепер уряд. Ще в р. 1941. вибрано Краєву Раду Безпеченства під закликом президента Рузвельта. Ця рада занялася провіркою розміру нещасливих випадків і не дуже важна праця. Рада впливає тепер на всі місця воєнної продукції і подекуди зменшує випадки на 68 відсотків. Випадки по домах зменшилися на 21 відсотків, а на вулицях теж маліють. Підприємства, які дістають замовлення від уряду, мусять підписати теж правила для безпеки перед випадками і зобов'язання, що будуть їх придержуватися. Комісія для збереження Робоучої Сили витрепувала досі 50.000 опікунів безпеченства, які діставали пересічно по 96 годин науки і вправ. А як це оплачується в практиці, на це вказують такі факти:

Одно підприємство перед кількома літами платило по \$70.000 річно як винагороду за випадки („компенсейшен“), із 4.000 наемців. Коли фірма ввела в себе програму безпеченства і підвищила кількість робітників до 5.000, платити винагородження за випадки лише \$25.000 річно, отже лише четвертину цього, що платила давніше, коли взяти під увагу приріст числа робітників. Таких випадків є багато, але всі вони зводяться до такого самого висновку. Треба лише звернути увагу робітників на потребу ратувати своє життя, а управителям на потребу зберігати число робітників, потрібне до продукції. Не шкодить пригадати їм теж на зменшення коштів виплати нагород за випадки.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

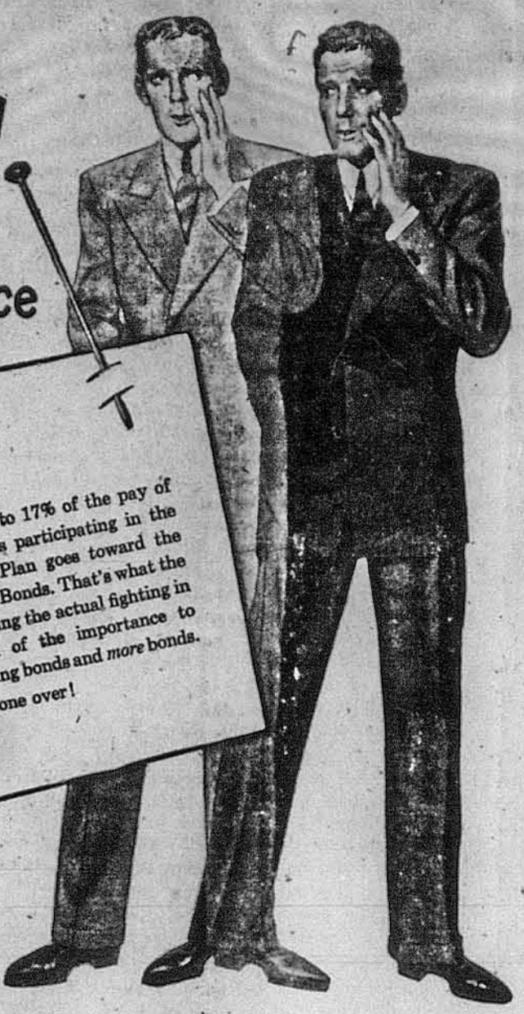
На цілі Конгресового Комітету жертвували: Анна Карпчук з Філадельфії, Па., переслала \$15 від жіночого Т-ва св. Юра; Іван Федан з Арнолд, Па., прислав \$39, а саме, від Українського Горожанського Клубу \$25, а \$14 зложили: Т. Филіппів і І. Федан по \$5, а по \$1: В. Коваль, І. П. Федан, І. Сорока й С. Дмитрів. Далі жертвували: Марія Максимчук з Фрексвіл, Па., \$2, а С. Романський й П. Малицький з Брукліна, Н. П., також по \$2.

BE 100% WITH YOUR

BUY WAR BONDS

Something to pin on your conscience

Let's all KEEP BACKING THE ATTACK!

Американські індіани у війні ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Тепер живе в Америці біля 360.000 індіанців, поділяних на яких 200 племен і ватаг, з яких 163 вважається „годовними племенами“. Вони розмовляють більше як 35 мовами і діалектами тих мов та живуть розкинені майже у всіх стейтах. Половина індіанського населення Америки живе в Оклахомі, Аризоні й Нью-Мексико. Більші групи індіанців находяться також у стейтах Каліфорнія, Колорадо, Вашингтон, Монтана, Міннесота, обидві Дакоти, Вісконсин і Норт Каролайна.

В минулу війну з малою меншою числом індіанського населення тільки 8.000 брали участь в боях, чи взагалі служили в армії. Індіани тоді не мали горожанських прав, так що в армію попадали тільки добровольці. Вони відзначилися на полях бою і це було одною з причин, що кілька років пізніше конгрес признав всім індіанцям повне американське горожанство.

В цій війні індіанських хлопців асентрували, як всіх інших американців. Їх тепер у війську поверх 23.000. Велика частина їх служить в боєвих частинах і знаходиться вже на фронті. Звикли до життя серед дикої природи, знайомі з її примхами і знаками, вправлені в сліжки, розвідки і засідки, вони творять часто дуже цінні відділи у частинах званнях „командос“. Вміють підходити ворога, заскакувати його, збирати відстижки про нього та передавати їх головній команді. Два індіани того самого племені можуть преспекійно розмовляти зі собою по радіо чи телефоном про свої боєві спостереження і не бояться, що японці їх підслухають. Хочби й підслухали, то нічого не зрозуміють.

Армія використовує ці природні здібності індіанців і вони вже віддали військовій силі Америки неабиякі услуги. Не диво, що багато з них дослужились вже офіцерських ступенів, а один з них є навіть генерал-майором. Коли індіанський рекрут збирається на війну, його пле-

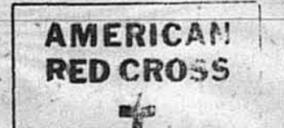
мя виправляє його з відповідними обрядами. Індіанці племені Навахо називають таку процесальну вечеру „знак“, племя Сіво „віддачею“, а племя Якіма „святом довгого дому“.

Близько 30.000 індіанців заняті у воєнних індустріях при будові літаків, автомобілів, приладжуванні харчів, одягу та амуніції. На фармах і „решах“ індіанські „каботи“ випаюють потрібну для м'ясного постачання худобу. Індіанські жінки служать при Червоному Хресті та у військових помісних жіночих відділах.

В 1942-му році індіанські резервації виплекали городовина, збіжжя, худобу, і дробу, та наловили риби, разом вартості 21 мільйонів доларів, крім того, що вони зужили для себе. Вони виілекали овець, з яких вовна вистачила на обмундировку повної дивізії та ще одного полка війська.

Так найстарші американці беруть участь в цій війні. Є це перший раз, що вони під кожним оглядом вловні рівноправні з рештою населення. Та це ж є перший раз, що Америці приходить воювати з ворогом, якого головна наука є, що людина людини не рівна, коли вони різної раси і походження. Білі, чорні й червоношкірі американці на полях бою доказують, що воно не так.

Загальна Рада — ФЛС.

Життя багатьох воїнів і моряків врятовано завдяки тій крові, що мільйони людей жертвували для армії і флоту через Американський Червоний Хрест. Центри, де збирається кров, заосмотрені найновішими, модерними апаратами і фінансуються з фондів Червоного Хреста. Підтримайте Воєнний Фонд Червоного Хреста на 1944 рік та допоможіть врятувати життя воїнів і моряків!

ТЕЖ І М ТРЕБА ПОМОГТИ.

Одна з українських газет у Канаді подала недавно до відомо, що в польським корпусі генерала Андерса, який бореться тепер в Англії, є 80 відсотків воїнів з тих частин „Польщі“, які тепер хоче забрати Росія, Генерал Андерс, це польський генерал, а його корпус це частина так званої польської армії.

Знаємо, що велике число українців були приєднані до польської армії. Що вони не робили це з доброї волі, це певне. Адже бувший польський визень хіба не згодосився до польської армії тільки тому, щоб служити полякам за те, що всадили його до тюрми.

Західні українці не признавали польських окупантів за своїх господарів; вони не бажали собі, щоби хтобудь опікувався ними, а бажали і бажують самі бути господарями на своїй землі, рядити самі собою.

Українська газета, подаючи, що в польським корпусі є мабуть багато українців, додає: „Видно, українці волили вступати до польської армії ніж гинути в советських таборах для полонених“. Так сказано, бо ціла та польська армія рекрутується головню з тих, що були вивезені большевиками на Сибір. Виходить, що й українці не хотіли гинути в советських таборах. Любов до життя спонукала їх вступити до польської армії, щоб врятуватися в першу чергу зі советських таборів, де їм загрожувала неминуча смерть. Одинокий рятуюнок вони бачили в зголошенню до польської армії. І так вони зголосилися до цієї армії. А може й якийсь їх туди звербували. Як було, точно не знаємо.

Та тепер ті воїнки звертаються до чесних українців із просьбою їх порятувати. Вони пишуть, що не бажують бути в польській армії, де їх трактують як „бидло“. Вони борються і будуть боротись проти нацистів, однак не бажують боротись побіч тих, що їх зле трактують і ви-

Будете Веселі як Весна

коли купите собі чудове весняне футро.

У МИХАЙЛА ТУРАНСЬКОГО

На складі є чудові

Silver Fox Jackets
Dyed Russian Squirrel Jackets
Silver Fox Scarfs

і т. д.

Ціни такі дешеві, що ви певно ще і замовите собі футро на зимові дні. Маємо футра з

PERSIAN LAMB
MUSKRAT
SKUNK

і т. д.

— у —
МИХАЙЛА ТУРАНСЬКОГО
купують
З ДОВІРЯМ

MICHAEL TURANSKY
350 Seventh Ave., New York City

Between 29 & 30 Sts.
16th Floor

Lackawanna
4-0973

явили себе недвозначно недрузями. Чи не могли вони бути тепер включені, наприклад, до одного із британських, американських чи канадських корпусів? Якщо вони так недвозначно заявляють, що не бажують бути у польським війську, чи не требаб їм помогти звільнитись із цього війська?

П. Хом'як, Канада.

ЯК СКЛАДАЮТЬ ЮВІЛЕЙНИЙ ДАР „СВОБОДИ“?

Дальші жертви зложили на „Ювілейний Дар „Свободі“: Від 26 Союзу Українок Америки в Дітроїт, Міш., \$10; бр. св. Петра й Павла з Куртис Бей, Мд., від 81. У. Н. С. на місячних зборах 26 березня зложили: з братської каси \$10, Д. Любунець і В. Чачка по \$5, П. Приймак і А. Хим'як по \$3; А. Блауцян і М. Крисоватий по \$2; І. Іванюк, Е. Виницький, Я. Семанюк, А. Бартох, І. Кравчук, І. Ракочий по \$1; Невідомий \$1. Разом \$37.00.

Анна Залевська, Асторія, Н. П., \$1; Михайло Курняк з від. 321. У. Н. С. у Фінксвіл, Па.; \$2; Марія Каліста з Колдейл, Па., \$1; Лев Білик з від. 94. У. Н. С. ім. Маркіана Шапкевича, \$2; з від. 325. У. Н. С. в Брукліні, Н. П., зложили по \$1: С. Романський, Е. Біленький, В. Писекляк, П. Малицький.

З роковин на Ювілейний Дар з Балтимор, Мд.: В неділю 2-го квітня ц. р. рідні і знайомі уклали несподіванку в день уродин пані Анни Чорній. При забаві гості склали побажання й дарунки, між якими був і дарунок грошовий. Ювілянтка, що все радо жертвує і працює і гріш на культурно-національні чи релігійні цілі, ширю всім подякувала за несподіванку, але грошового дарунку для себе не прийняла, а запропонувала, щоб цю суму і складку від інших вислали на Ювілейний Дар „Свободі“. Вей радо згодилася і скла-

випишла так: Петро Семенків \$10; Теодор і Анна Чорній \$5; Магдалина Кир і Василь Захарків по \$1. Разом \$17. (З цієї нагоди бажано „Свободі“ святкувати 100-літній ювілей із сто тисяч членами, свідомими цього, що „Свобода“ як ясна зоря присвічує і вказує, кудию нам іти в тім бурхливим життю. — Гість“).

Несправедлива доля.

Стара панна, колишня артистка, діждалася несподіванки. На відвідини до неї прийшла її приятелька, вдова. Розбалакалися. Каже вдовичка:

— Щоправда, я не чуюся така самітна, як ти. Я випишла змі чоловік вчас, а як незабаром мій чоловік помер, я казала його спалити. Я знову випишла заміж, і за який рік я й другого чоловіка спалила по його смерті. На диво, й третій чоловік не довго пожив і я теж казала його спалити.

Стара панна-артистка аж уста роззявила, так слухала цього дивного оповідання. Колиж удалося їй прийти до слова, каже до вдовички:

— Моя приятелько, сама бачиш, як несправедливою є природа. Ти мала стільки чоловіків, що могла ними палити, а я ані одного не діждалася!

КАПІТАН РИЧАРД ДЖ. БОНГ, син фермерів з Поплару, в стейті Вісконсині, найкращий льотець на південно-західному Паціфіку. Він збив уже 25 воєнних літаків.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—Evening Edition—4-0237—Evening 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need Statement of Availability. It transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сушні робітники обов'язані мати посвідку, що вони є до розпорядності. При перенесенні до менше сушних робіт мусять мати крім цього згоду Юнайтід Стейтс Емплоїмент Сервіс. Критичні робітники потребують теж обох посвідок.

Праця для Жінок

Праця для Жінок

ПОТРІБНО ДО ПРАЦІ В КАФЕТЕРІІ ЖІНОК ДО НАУКИ, ЯК УСЛУГОВАТИ ПРИ СІДАННІЮ ЖІНОК ДО ПОМОЦІ ПЕКАРЕВІ

Добра мати доказ громадянства. Голоситися на адресу:

WEST GATE
BAYONNE NAVAL SUPPLY DEPOT
CAFETERIA BOARD

Праця для Мужчин

ПРАЦЯ ДЛЯ МУЖЧИН І ЖІНОК

ЧЕРЕВІКИ: швейцї з Goodyear до загальної праці у фабриці на пр. Doyle's, 138 W. 34 St. New York.

МУЖЧИН: синагого, до загальної праці в складі; багато овертайм. **RUBIN BROS.**
9-11 Boerum St., Brooklyn, N. Y.

„BUSHMELN" І „PRESSERS"

Найліпша мужеська одіж. Скап має працю для досвідчених „Bushmeln". Праця на цілий день, або кілька годин. Рабо, або пополуночі. Голоситися до **Mr. Mann WALLACHS**
350 — 5th Ave. (33rd St.) N. Y. C.

ОПЕРЕИТОРИ

маємо добрі, постійні роботи. Знімачі платін. **HARLEM TROUSER CO.**
692 Broadway, N. Y. — 2nd Fl.
(Entrance 14th St. & B'way.)

МУЖЧИН—СЕРЕДНОГО ВІКУ

Досвід не вимагаємо. Легка фабрична праця. 50 ц. на годину. Додатку овертайм. **Avant Art Crayon**, 5601 1st Ave., Brooklyn. Sea Beach Line to 59th St. Station.

МУЖЧИН

ДОСВІДУ НЕ ВИМАГАЄМО. Загальна фабрична робота. Постійна праця. Добра платня. Голоситися до: **VALENTI BUTTON WORKS**
2-62 — 27th Ave., Astoria, L. I.

POLISHERS—RUBBERS

досвідчених у пластич. Постійна праця, добра платня. **Clarolyte**, 30 E. 21 St., N. Y.

МУЖЧИН

ДО ВАЖНОЇ ВОЄННОЇ ПРАЦІ

ДОСВІДУ НЕ ВИМАГАЄМО. Ти, що тепер працюєш при воєнній роботі хай не голоситися. **JOS. T. RYERSON & SON, INC.**
203 WEST SIDE AVENUE
JERSEY CITY

West Side—Montgomery авто бус стає біля дверей.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

Свято Тараса Шевченка.

Для 26. березня 6. р. наша громада відсвяткувала 83-літні роковини смерті незабутнього кобзаря Тараса Шевченка, в галі Українського Народного Дому при 181-183 Фліт вулиці. Свято отворено американським гміном, котрий відспівав діточий хор під управою В. Гелі.

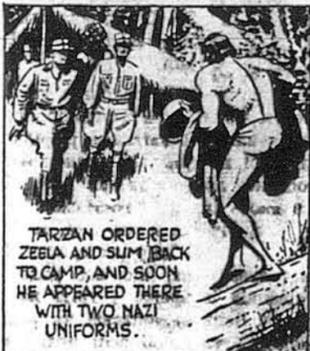
Вступне слово виголосив наш парох, о. сов. В. Лотович. Представив цілющий вплив Тарасових поезій на освідомлення українського загалу, перетворення загулоканих, поневоленних мас до визвольницьких змагань, котрі то маси тому 26 літ спромоглись „встати" і хоч на короткий час, „пірвати кайдани" неволі і створити свою Суверенну Соборну Українську Республіку. Цитуючи уривки з Тарасового Заповіту бесідник підчеркнув три головні думки-бажання нашого Кобзаря.

Перше: велику любов поета до України, де поет просить, щоби поховати його „Серед степу широкого на Вкраїні милій". Друге: бажання, щоби поховавши його визволили У-

країну. І тому кличе: „Поховайте, кайдани порвите". Треге бажання: „І мене в сімї великій, в сімї вольній, новий не забудьте поминути не злим тихим словом".

І так наша громада стараннями парохії св. Петра і Павла і хору ім. Лисенка старається виволити хочай малу частину Тарасового Заповіту, святкую-

ТАРЗАН, ч. 950. Вісти від наулетів.

TARZAN ORDERED ZEBRA AND SUM BACK TO CAMP, AND SOON HE APPEARED THERE WITH TWO NAZI UNIFORMS.

Тарзан приказав Зілі й Сливови вертатися до табору, і самий скоро явився там з двома нацистичними уніформами.

THESE WERE RIGGED AS DUMMIES, AND TARZAN TAUGHT HIS GUERRILLA LIONS TO ATTACK THESE UNIFORMS ON SIGHT.

У ці уніформи він зодяг кукли, і на них Тарзан навчав левів атакувати так зодягнених людей.

WHILE THIS TRAINING WAS UNDER WAY, A SCOUT RETURNED FROM WATCHING THE ENEMY.

Ще він переводив вправу, коли до табору прибіг гонець, що наглядав за ворожим табором. „Післанець прийшов до них, і вони викрикували", ска-

A MESSENGER CAME TO THEM AND THEY CHEERED. HE REPORTED EXCITEDLY.

Тарзан насупився. „Я мушу піймати когось з них живого, аби дізнатися, чому вони так раді".

чи рік-річно Свято Тараса Шевченка.

Дальше в програму свята входили: хор діточий під упр. В. Гелі, котрий відспівав в'язанку пісень, переплітаючи діточими деклямаціями, котрі підготували С. С. Васильяки. Хор ім. Лисенка під упр. В. Гелі вітспівав „Заповіт" Вербицького, а барітонове солю відспівав Маршель Вагнер, мод.; а далі: „Бодай тая степовая могила" і „Шумить, гуле дібровонька". Соля виконали: п-на Люба Ковальська і п-на Меланія Миланович, з кількома наддатками при акомпаніменті п-ни Ольги Дмитрів.

Деклямацію „Гамалія" виголосив п. М. Петришин. Трїлітній хлопчик Іван Гутер (внук пані Барна) виголосив маленький віршик, відважно і виразно.

Реферат д-ра Л. Мишиги представив Шевченка як загально-людського генія, якого ідеали повинніб промовляти до душі й розуму американського народу більше ніж до якого другого народу в світі. Говорив, що Шевченка не можна вважати виключно визвольником українського народу, бо вчитуючись в його твори ми мусямо завважити, що він був борцем за вселюдські ідеали і за свободу всіх угнетених світа.

Свято закінчено українським гимном „Ще не вмерла України".

Тепер пару слів до шановної аудиторії, себто до присутних гостей.

Правда, галя була тим разом досить заповнена, хоч на такому святі як Шевченка не повинно бути ні одно порожнє місце на галі. Але настрої? Думаю, що далекий від святочного. Це дуже гарно, що родичи проводять своїх дітей, бо вони повинні з малку привикати до участі в таких святах. Але теж треба в такому випадку дбати, щоби малі діти поводились як на Святі Тараса Шевченка, а не як на балі! Подібне можна сказати і про дехого з старших...

Осип Логин.

ДІТРОИТ, МІШ.

Гостинний вечерок 26. відділу С. У. А.

Членки 26. відділу С. У. А., оцінюючи визначну працю своїх буйших урядничок, влаштували в їхню честь гостинний вечерок, а це в честь предсїднїці М. Прокопович; рек. секр. К. Хомяк; касїєрка Н. Байло; фін. секр. М. Джозеф; кор. секр. А. Михальчук. Гостина відбулася в четвр 24. лютого ц. р. в Українській Хаті при Грейлінг вулиці.

На вечерок прибуло поважне число членкинь, не зважаючи на те, що многі працюють при виробі воєнного збрарядя. Вечера була зладжена на український лад. Занялись нею, наші ширі та працюючі господарки: Ю. Кульчицька, О. Солотка, М. Ткачук, Г. Бабій, М. Владика, А. Зенюк, К. Бук, та Гурула. А по вечері заступниця предсїднїці на цей рік, гр-ка М. Будор, отворила

програму влучною промовою, пояснюючи значіння такого вечерка та покликала на першу бесїдищю громадянку А. Михальчук. Вона докладно зясувала цілорічну працю буйших урядничок та підкреслила, що між урядом і членками була спільна кооперація і тому власне праця відділу під кожним оглядом була успішною. Згадала про уладження 6-ти підприємств. З них придбано до каси \$861, з чого видано \$593 на різні цілі як американськї так українськї. Додаючи до цієї суми членські вкладки, в касі отае \$600, з чого призначено \$200 на воєнну прим українцям та закуплено сто доляркового бонду Державної позички. Притім наведе успіх Святого Вечера, з котрого пришло чистого доходу \$200, котра то сума не в влучена в загальний приход, бо це вже відбулося в цїм році, але ще під проводом цїк самих урядничок; сказала, що хоч наші членки працюють в фабриках, до всеж такі ше находять хвилину часу і для громадської праці.

Відтак говорила пані Шандак. Вона в своїй довщій промові піднесла заслуги буйших урядничок. Казала, що уряднички своєю улянованою працею заохочували до активності усіх членок, а культурними вечерками та відчитами на різні теми давали півнавати членкам, що вони повинні добре дбати про удержання дому і родини, але також інтересуватись і народними справами. Дальше покликуючи до слова інших членок 26 відділу С. У. А., і вони висказували ширі слова для буйших урядничок.

Відтак покликуючи до слова буйших урядничок, котрі дякували за таке гарне прийняття і заявляли свою готовність до дальшої співпраці. Предсїднїця гр-ка Прокопович, котра отае ласка нею і на цей рік сказала, що зачинається збірка на американський Червоний Хрест, то членки повинні в цїй збірці взяти активну участь. Згадала, що в минулим році членки 26. від. С. У. А. збрарили на А. Ч. Х. \$2,100, як також зібрано понад \$300 на „Вор Чест".

Також піднесено на цїм вечерку справу закупна бондів.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Для 16. березня 1944 р. помер у 71. році життя **ІВАН МИХАЛЬЧИК**, член Бр. св. Петра і Павла, від. 195 У. Н. Союзу в Піксїлї, Н. Я. Покійний походив з села Руби, пов. Балгород, Західна Україна. До У. Н. Союзу вступив у 1908 році. Покинув 2 синів, 2 дочки і 4 внуки. Похорон відбувся 26. березня, гр-кат. церква на католицькій цвинтар. — В. Я. П. А. Буняк, секр.

Для 25. березня 1944 р. помер у 68. році життя **МИХАЙЛО МАДАРАШ**, член від. 13 У. Н. Союзу в Водерлаті, Н. Я. Покійний походив з села Одрехова, пов. Сандо, Галичина. До У. Н. Союзу вступив 1895 року. Покинув у смугу двох братів Василя і Фецька та сестру Ксеню Буршину. Похорон відбувся 28. березня. — В. Я. П. І. Урбан, секр.

яку веде тепер Український Конгресовий Коміет і зараз же виповнено кілька апликацій та рішено вести агітацію в цїй так важкій справі.

На принципі програми провідниця, цього вечерка пані Будор візвала членок до збірки, з котрої вислано \$15 на самостійну пресу С. У. А. „Наше Життя". А на 50-літній Ювілей українського щоденника „Свобода" рішено вислати \$10. Ось так закінчено цей гостинний вечерок в честь наших урядничок, які тепер певно будуть ще краще працювати в користь 26. відділу С. У. А. та взагалі для кожної української справи.

Катерина Хомяк, секр. 26. від. С. У. А.

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ

БОЛІНІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі живи, болочі ноги, флебіт (запалення жи), налухал або болочі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Dr. L. A. BENLA
320 W. 86 St., New York City
Банько Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКІ СПЕЦІАЛІСТ.

Д-р ВОЛОД. ГАШИНЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
690 E. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel. BRox 3-6068
Урадові години: Від 1. до 3. пополу.; від 6. до 8. ввечір.
В неділі згідно з умовами.

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК.

ШКІРСІ, НЕРВОВІ І ШЛУНКОВІ НЕДУГИ Гемороїди й інші відхові забування, Ниркові й Міхурові забування, Білий у кириках, Шлункові й внутрішні забування, Хронічні боляки, пухлину зелеза, нервові ослаблення, ревматизм і зваплення жи. Лікуємо ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК модерними методами зі скорою пільгою. Луї Екс. екзамінація крові і мочі, зявнички, коли виказане. Всі хронічні недуги лікуємо науково.

ОПЛАТА УМІРКОВАНА. — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ \$2

DR. ZINS
(28-літнє заведення)
110 EAST 16th STREET (Union Square) NEW YORK, N. Y.
Щоденно від 9. г. рано до 7. г. ввечір. У неділі від 9. рано до 2. полд.

В КОЖНІЙ ГОДИНІ

У нашій зваднї ми придержуємося правили бути готовими в кожній хвилі на кожний поклик. Потреба може приключитися в кожній часті, і погребник повинен бути готовий кожної хвилі, коли хтось зажадає його обслусти.

Тому то ми встановили собі строге правило, щоби бути готовими в кожному моменті, в день і в ночі, дати свою безпроволочну й успішну услугу.

STEPHEN J. LEWISIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: BErgen 4-5989 Phone: BAyonne 3-0540

СТАВЛЯТЬ ПЕРЕД СУД ЗА ЗМОВУ В ПРОДАЖІ АЛЬКОГОЛЮ.

НЮ ЙОРК. — Федеральна влада воставила перед суд змовників, які хотїли втримати високу ціну деревного алкоголю. В тїй цілі створили воєн організації, до якої вплисалось 21 підприємств, що виробляють цей алкоголь. Вони разом представляють 95 відсотків алкогольної продукції. Деревний алкоголь дуже потрібний при виробі стрільного пороху, отже тепер має попит. Під судом стане 32 визначних урядовців різних корпорацій.

ПІДПІРАЙТЕ БІЗНЕСМЕНІВ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ", А ТИМСАМИ ПІДПІРАТЕ „СВОБОДУ".

Курчата на Продаж

Маю на продаж першої якості курчата. Купуйте в українця. Пишіть на адресу: **JOHN FEDOROWICZ**
1664 Main Street
WEST WARWICK, R. I.

Даром пробка МІЛЕРТОН LAXATIVE

Тепер в небувала могода для всіх, що терплять в недомогання шлуника й випробували коштовні ліки й зела, а не найшиш польєші. Тим усім поручаємо спробувати даром Зела Мілerton, котрих не запарюється ні вартися, а споживається в натуральній формі. По вжитті пробки переконатесь, як skutочно діляють в недомоганнях таких, як кваси шлуника, гази, нестрайність, запір, брак апетиту, біль голови й інші недомогання, котрі походять зо злово травлення. Щоби переконатися, пишіть по пробку.

Спеціальна Оферта по зниженні цінах.

[ ] \$1.00 за 1 коробку Мілertonу
[ ] \$1.50 за 2 коробки Мілertonу
[ ] \$2.00 за 3 коробки Мілertonу

Пітайте за вілами Мілerton у вашій суспільній аптеці, а як там його не мають, то пишіть до: **J. S. MILLER, Inc., Dept. U.**
P. O. BOX 678, NEWARK, N. J.
Single packages not sent C.O.D.
Small postage stamps acceptable.
Ці ціни важні лише при замовленні просто з головного офісу.

ПРОДАЮ
ДОМИ, ФАРМИ, РЕСТОРАНИ,
САЛУНИ, БУЧЕРНІ, ГРОСЕРНІ
в ріжкого рода бізнесі.
Помогають нотаріальні справи.
Продаю ріжкого рода аскурації
PETER BARTKIV
Real Estate & Insurance Broker
Notary Public
309 E. 14. St., New York, N. Y.
Phone AL 4-8254

КОЖНИЙ СВИДОМІЯ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
І вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИК
зарядку погребам по ціні так низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Rigidified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛФІЮ І ОКОЛИЩО

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в БРОНКСІ, БРООКЛІНІ, НЬЮ ЙОРКІ І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y.
Tel.: MEtropolitan 8-6977